

هفت روزنامه حقوق بشر در خدمت اطلاع رسانی مسوولانه گام برمی دارد اما محتوای خبرهای وارده لزوماً تعیین کننده خط مشی بنیاد آرمان شهر نیست. آرمان شهر یک نهاد مستقل و غیر انتفاعی شهروندی است که به هیچ دسته اقتصادی، سیاسی، مذهبی، قومی، و هیچ دولتی وابستگی ندارد. آرمان این نهاد، ایجاد بسترهای مناسب برای تامین خواستهای اجتماعی برای دموکراسی، حقوق بشر، عدالت و قانونمداری و نیز پرداختن به ابتکارات فرهنگی و نشر کتاب در خدمت به شکل گیری آگاهی جمعی شهروندان است. بنیاد آرمان شهر در راستای تبادل اندیشه و گفتگو در قلب آسیا با هدف ایجاد همبستگی، پیشرفت و صلح، می کوشد. بنیاد آرمان شهر عضو فدراسیون بین المللی جامعه های حقوق بشر (FIDH) است. هفت روزنامه حقوق بشر در خدمت اطلاع رسانی مسوولانه گام بر می دارد اما محتوای خبرهای وارده لزوماً تعیین کننده خط مشی آرمان شهر نیست. [وبسایت آرمان شهر](http://www.armsahrfoundation.openasia@gmail.com) تماس با

ما armsahrfoundation.openasia@gmail.com

افغانستان در مراقبت از هزاران طفل ناکام مانده است / منبع عکس

موارد نقض فاحش حقوق بشر

گاسمن: افغانستان در مراقبت از هزاران طفل ناکام مانده است

رادیو آزادی 24 سرطان 1395 اداره بین المللی دیده بان حقوق بشر می گوید افغانستان نتوانسته است از هزاران طفلی که تحت شرایط ناگوار کار می کنند محافظت نماید. در گزارش این سازمان بین المللی که امروز صبح اجازه نشر آن صادر شد، وضعیت اطفال در افغانستان مورد بررسی قرار گرفته است. سازمان بین المللی دیده بان حقوق بشر هیومن رایتس واچ می گوید در افغانستان میلیون ها طفل به انجام کارهای شاقه مجبور اند که یک بخش آنها کارهای خطرناک را پیش می برند. این سازمان در گزارش اخیر خود که ۳۱ صفحه دارد می نویسد کمتر از نصف تعداد اطفال کارگر به مکتب می روند و آنها در شرایطی کار می کنند که خطر زخمی شدن و حتی مرگ برایشان وجود دارد.

یک عضو شورای ولایتی تخار 3 عضو یک خانواده را زخمی ساخت

سلام وطندار 22 سرطان 1395 لطیفه سعیدی یکی از اعضای شورای ولایتی تخار با تفنگدارانش به خانه یک تن از باشندگان تخار یورش

برده و سه عضو این خانواده را با ضرب چاقو زخمی کرده است. شیخ عبدالحمید پدر این خانواده در گفت‌وگویی با سلام‌وطندار با بیان این مطلب می‌گوید، خانم سعیدی اوایل دیشب با افراد مسلحش وارد خانه‌اش شدند و وی را همراه با زن و یک دخترش زخمی ساختند. به گفته‌ی عبدالحمید، این عضو شورای ولایتی همچنان یک بیکی حاوی اسناد و مدارک و پول را نیز از منزل وی ربوده است.

بازداشت شهروندان افغان توسط مرزبانان ازبکستان

8 صبح 22 سرطان 1395 شماری از باشندگان ولسوالی‌های شورته‌په و کلدار ولایت بلخ در نزدیکی دریای آمو مدعی‌اند که مرزبانان ازبکستان تعدادی از شهروندان افغانستان را بازداشت کرده‌اند. ملا عبدالرحیم باشنده ولسوالی کلدار به رادیو آزادی گفته است که چند تن از شهروندان افغان نزدیک به یک سال قبل توسط مرزبانان ازبکستان بازداشت شده‌اند، و هنوز سرنوشت‌شان معلوم نیست. این باشنده ولسوالی کلدار افزوده که بیشتر بازداشت‌شدگان ماهی‌گیران و چوپانان افغان بوده‌اند.

حکم مرگ برای نقاشانی که تصویر غنی و مودی را کشیده بودند

سلام وطندار 20 سرطان 1395 هنرمندانی که چهره‌های رییس جمهور غنی و نخست‌وزیر هند را نقاشی کرده بودند، از سوی طالبان تهدید به مرگ شدند. نثار احمد رحیمی و رفیع احمد رحیمی دو برادر نقاش از ولسوالی چشت هرات هستند که چندی پیش به مناسبت گشایش بند سلما، تصویری از رییس جمهور غنی و نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند نقاشی کرده بودند. این دو برادر نقاش می‌خواستند در جریان دیدار دو رهبر از ولسوالی چشت و گشایش بند سلما، این تصاویر را به آنان هدیه کنند، اما سفر رییس جمهور غنی و نخست‌وزیر هند به دلیل تهدیدهای امنیتی لغو شد و تصاویر نزد دو برادر هنرمند باقی ماند.

در انفجار در داخل یک صنف درسی پنج دانش‌آموز زخمی شدند

8 صبح 22 سرطان 1395 در نتیجه انفجار یک بمب جاسازی‌شده در داخل یک صنف درسی در مکتبی در ولایت خوست، پنج دانش‌آموز و یک آموزگار زخمی شده‌اند. وزارت امور داخله با اعلام این خبر می‌گوید که این انفجار صبح روز دوشنبه در یکی از مکاتب حوزه اول امنیتی شهر خوست رخ داده است. وزارت امور داخله می‌افزاید که تروریستان یک بمب را در داخل صنف درسی جاسازی کرده بودند. این وزارت در مورد عاملان این رویداد چیزی نگفته اما افزوده که این کار دشمنان آموزش و پرورش بوده است.

زنان

اعتراض به اسیدپاشی‌های اخیر بر روی زنان در کابل

اطلاعات روز 22 سرطان 1395 شماری از جوانان امروز (سه‌شنبه، ۲۲ سرطان) با تجمع در شفاخانه‌ی استقلال در کابل که دو دختر و یک زن به دلیل اسیدپاشی به صورت‌شان در این شفاخانه بستری‌اند، نسبت به پدیده‌ی اسیدپاشی اعتراض کردند. در روزهای اخیر چندین زن قربانی پدیده‌ی خشن اسیدپاشی از سوی مردان شده و اکنون با صورت‌های سوخته در شفاخانه‌ی استقلال بستری‌اند. همچنان روز گذشته نیز یک دختر در کابل به دلیل این‌که از نامزدش عیدی کم دریافت کرده‌بود، از سوی برادرش آتش زده شده و اکنون در شفاخانه به سر می‌برد. همچنان یک دختر در ولایت غور به آتش کشیده شده است و اکنون تحت درمان قرار دارد.

دایکندی هیچ مرکز درمانی برای بانوان معتاد ندارد

سلام وطندار 22 سرطان 1395 مسؤولان ریاست امور زنان دایکندی، با ابراز نگرانی از افزایش زنان معتاد در این ولایت می‌گویند که برای این همه بانوی معتاد حتی یک بستر درمانی وجود ندارد. برپایه‌ی آمارهای مسؤولان صحت عامه دایکندی، حدود 5 درصد بانوان این ولایت به مواد مخدر معتاد اند. ذکيه رضایی، رییس امور زنان دایکندی، به سلام‌وطندار می‌گوید، بانوان معتاد در این ولایت در فقر و ناداری به سر می‌برند و هیچ‌گونه درآمدی ندارند و این موضوع نگرانی‌ها در مورد روآوردن این بانوان به تن‌فروشی را افزایش داده است. در ولسوالی شیرزاد ننگرها تنها دو معلم زن وجود دارد

در ولسوالی شیرزاد ننگرهاز تنها دو معلم زن وجود دارد

کلید 21 سرطان 1395 در ولسوالی شیرزاد ننگرهاز تنها دو معلم زن وجود دارد، و در حال حاضر شمار معملین مرد هم در این ولسوالی کاهش یافته است، معلم معشوق ولسوال شیرزاد می گوید: در تمامی این ولسوالی تنها دو معلم زن وجود دارد، که هردوی آنها در یک لیسه مصروف تدریس هستند، وی می افزاید که این معضل را با ریاست معارف نیز شریک کرده است اما تا کنون در این بخش اقدامی صورت نگرفته است، معلم معشوق تاکید دارد که ولسوالی شیرزاد در حال حاضر با کمبود معلم مسلکی روبرو است و این بزرگترین چالش در برابر دانش آموزان در این ولسوالی پنداشته می شود.

نگرانی ها از آزار و اذیت جنسی دختران در دانشگاه ها

طلوع نیوز 22 سرطان 1395 وزارت تحصیلات عالی، از آزار و اذیت جنسی دختران در دانشگاه ها، سخت نگران است. مسوولان این وزارت، می گویند که نبود مصئونیت و آزار و اذیت دختران در دانشگاه ها، سبب شده است تا شماری از دختران، ترک دانشگاه بکنند. به تازه گی، وزارت تحصیلات عالی، راهکاری را برای منع تبعیض، آزار و اذیت جنسی در نهادهای تحصیلات عالی، در دست گرفته است.

نیود لیلیه ها، عمده ترین چالش فرا راه تحصیلات عالی دختران در کشور

استیضاح وزیر امور زنان افغانستان در مجلس رأی نیورد

بی بی سی 23 سرطان 1395 مجلس نمایندگان افغانستان وزیر امور زنان را به دلیل "سوء مدیریت و سوء استفاده از صلاحیت" استیضاح کرد، اما در نهایت مجلس رای به ابقای او داد. دلبر نظری در مجلس با پرسش های سخت نمایندگان مواجه شد. نمایندگان او را به "بی کفایتی" متهم کردند و یکی از نمایندگان گفت که مقام های ارشد وزارتخانه تحت امر وی، در حضورش با هم درگیری فیزیکی می کنند.

یک مرد همسر و دختر یک ساله اش را در ولایت هلمند به قتل رساند

کلید گروپ 19 سرطان 1395 یک مرد همسر و دختر یک ساله اش را در ولسوالی گرمسیر ولایت هلمند با ضربات ساتول به قتل رساند. مقام های محلی در این ولایت می گویند: این رویداد شب گذشته صورت گرفته و عامل آن در حال حاضر فراری می باشد. عمر زواک، سخنگوی والی هلمند به خبرنگار کلید در محل رویداد می گوید: "تاکنون انگیزه این رویداد روشن نشده اما نیروهای پولیس در تلاش بازداشت عامل این رویداد اند."

حامیان و فعالان

"۲۰۱۶ تا کنون خطرناک ترین سال برای خبرنگاران افغان است"

صدای آلمان 22 سرطان 1395 یک گزارش جدید کمیته مصئونیت خبرنگاران افغانستان سال ۲۰۱۶ را خطرناک ترین سال برای خبرنگاران افغان عنوان کرده است. این گزارش نوشته که ۱۰ خبرنگار و کارمند رسانه بی در شش ماه اول امسال کشته شده اند. این گزارش که روز دوشنبه نشر شد، ۵۴ مورد خشونت علیه خبرنگاران را در نیمه اول سال روان میلادی ثبت کرده که ۳۸ درصد افزایش را نسبت به همین دوره زمانی در سال ۲۰۱۵ نشان می دهد.

راهپیمای باشندگان بدخشان در اعتراض به افزایش قتل های زنجیره ای

افغانستان رو 22 سرطان 1395 صد ها تن از باشندگان ولسوالی تیشکان ولایت بدخشان در یک راه پیمایی از افزایش آزا و اذیت مردم از سوی افراد مسلح غیرمسوول، سرقت های مسلحانه و قتل های زنجیره ای اعتراض کردند. معترضان انتقاد می کنند که به تازگی یک بانوی بنام لیلا که هفت ماه باردار بوده از سوی فرد مسلح به گونه مرموز سرش بریده شده و قاتل به نام محب الله، آزادانه گشت و گذار دارد. عظیم الله شوهر لیلا، عبدالرووف پدر لیلا و مخدود برکت الله باشنده تیشکان از حکومت می خواهند که عاملان قتل های بی رحمان را به

دادگاه بکشاند تا اعتماد مردم نسبت به حکومت اعاده شود.

جنبش روشنایی دوباره به تظاهرات خود آغاز می‌کند

صدای امریکا 19 سرطان 1395 جنبش روشنایی در مظاهرة دیروزی خود به حکومت افغانستان دو هفته فرصت داد تا تصمیم کابینه این کشور مبنی بر تغییر مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنسان از بامیان به سالنگ را لغو کند. اما شاه حسین مرتضوی معاون سخنگوی ریاست جمهوری افغانستان در گفتگو با صدای امریکا در واکنش به این مسأله گفت که هدف تأمین انرژی برق در بامیان است که کار این پروژه آغاز شده است؛ اما اگر جنبش روشنایی اهداف دیگری در سر دارد؛ باید آن را روشن سازد.

معرفی 108 پولیس محلی به نهادهای عدلی و قضایی

سلام وطندار 19 سرطان 1395 مقام‌های وزارت داخله می‌گویند که از یک سال به این سو اصلاحاتی در صفوف نیروهای امنیتی به میان آمده است که در نتیجه این تلاش‌ها، 108 تن از نیروهای پولیس محلی به نهادهای عدلی و قضایی معرفی شده اند. علی‌شاه احمدزی، رئیس عمومی پولیس محلی وزارت امور داخله در یک نشست خبری در کابل می‌گوید که این افراد از ولایت‌های کندز، بغلان، لغمان، فراه، کاپیسا، لوگر، ارزگان، پکتیا و کنر به اتهام نقض حقوق بشر و دیگر جرم‌های سبک‌وسنگین بازداشت شده اند.

حقوق مدنی، سیاسی و حقوق اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی

آذربایجان و افغانستان در تولید پنبه سرمایه‌گذاری می‌کنند

سلام وطندار 19 سرطان 1395 رییس جمهور افغانستان در حاشیه نشست وارسا با الهام علی‌اف، رییس جمهور آذربایجان، خواستار همکاری‌های این کشور در بخش‌های کشاورزی و تولید پنبه شد. محمدشرف غنی در این دیدار گفت که سرمایه‌گذاری مشترک در بخش کشاورزی، زمینه را برای استفاده افغانستان از تجارب آذربایجان مهیا می‌کند. رییس جمهور در این نشست گفت که بیشتر ولایت‌های افغانستان و به‌ویژه هرات فضای مناسبی برای کشت پنبه دارند و افغانستان هم‌اکنون سالانه قادر به تولید 250 هزار تن پنبه است.

دانش‌آموزان افغان بدون محدودیت در مکاتب ولایت خراسان ایران ثبت نام می‌شوند

یک 24 سرطان 1395 سید جواد حسینی، مدیر کل آموزش و پرورش ولایت خراسان رضوی ایران گفته است که دانش‌آموزان خارجی بدون هیچ محدودیتی در مکاتب این ولایت ثبت نام خواهند شد. او تأکید کرده که شصت هزار تبعه‌ی خارجی در این ولایت زندگی می‌کنند و برای ثبت نام کودکان آنان در مکاتب محدودیتی نخواهد بود. آقای حسینی افزوده که سال گذشته دستکم پنج هزار تبعه‌ی خارجی با مشکل ثبت نام کودکان شان در مکاتب مواجه بودند؛ اما امسال این مشکل رفع شده است.

صدها پناهجو به شمول افغانان هنوز هم در حال رفتن به کشورهای اروپایی استند

طلوع نیوز 22 سرطان 1395 بر بنیاد گزارش آژانس خبر رسانی اسوشیتد پرس، هم‌اکنون صدها تن از پناهجویان به شمول افغانها به صربستان رسیده‌اند. بر بنیاد این گزارش، این پناهجویان در مرز صربستان با هنگری بدون دسترسی به امکانات زنده‌گی از جمله دست شویی‌ها، شاورها به سر می‌برند. مرتضا یکی از پناهجویان افغان می‌گوید که اکنون در یک مرکز در مرز صربستان با هنگری ۵۰۰ تن به سر می‌برند و پس از وضع محدودیت‌های بیشتر از سوی حکومت هنگری آنان نمی‌توانند وارد این کشور شوند.

انتخابات

داکتر عبدالله: از امروز کار اصلاحات انتخاباتی آغاز می‌شود

8 صبح 22 سرطان 1395 داکتر عبدالله رییس اجرایی کشور، می‌گوید که او با رییس جمهور توافق کرده تا کار جدی بالای اصلاحات انتخاباتی را از امروز آغاز کنند. آقای عبدالله که دیروز در جلسه شورای وزیران در مورد تعهدات دولت افغانستان در نشست وارسا صحبت

می کرد، گفت: «از جمله تعهدات ما یکی هم اصلاحات انتخاباتی است که کار روی آن از فردا (سه‌شنبه) آغاز می‌شود. براساس برنامه‌ای که با رییس جمهور به نتیجه رسیده‌ایم، از فردا در این راستا کار جدی آغاز خواهد شد.

نسل سوم: محیط زیست، توسعه...

نگرانی‌ها از بابت رشد نفوس در افغانستان

سلام و طندار 21 سرطان 1395 اداره احصائیه مرکزی افغانستان میگوید میزان رشد نفوس این کشور، اکنون ۰.۳٪/۰.۲ است و اگر به همین منوال ادامه پیدا کند، تا بیست سال آینده، نفوس افغانستان به بیش از ۴۳ میلیون نفر و تا پنجاه سال دیگر، به ۸۰ میلیون نفر خواهد رسید. حسین الله موحد، معاون اداره احصائیه مرکزی افغانستان، به روز دوشنبه که مصادف با روز جهانی نفوس بود، میزان رشد نفوس افغانستان را "سرسام آور" توصیف کرد و از این بابت اظهار نگرانی نمود. آقای موحد گفت که اگر قرار باشد رشد نفوس افغانستان در همین میزان ادامه پیدا کند، لازم می‌افتد که رشد اقتصادی کشور "بالاتر از شش فیصد باشد تا بتواند این رشد سرسام آور نفوس را تکافو کند".

مشاهده گوزن باختری در شمال افغانستان

8 صبح 23 سرطان 1395 طرفداران محیط زیست از مشاهده دسته کوچکی از گوزن‌های باختری در افغانستان به وجد آمده‌اند. زلمای محب، دانشجوی رشته حفاظت محیط زیست در دانشگاه امهرست که تیمی از محافظان محیط زیست در افغانستان را رهبری می‌کند می‌گوید در سال‌های دهه هفتاد میلادی اطراف رود پنج در شمال، یک منطقه حفاظت شده برای گوزن‌های باختری شمرده می‌شد. اما جنگ‌های چهار دهه دیگر چیزی از مناطق حفاظت شده این بخش باقی نگذاشته‌اند. زیستگاه گوزن‌های باختری در بیشه‌زارهای اطراف رودهای شمالی افغانستان در است.

گندم افغانستان، دروازه‌ی ۸۰۰ کارخانه‌ی تولید آرد پاکستان را بست

یک 23 سرطان 1395 مسوولان اتاق تجارت و صنایع می‌گویند که بیلانس تجارت افغانستان و پاکستان ۵۰۰ میلیون دالر کاهش یافته است. خان جان‌الکوزی، معاون این اتاق گفته است، اوضاع سیاسی افغانستان و پاکستان بر اذهان عامه تاثیر گذاشته و مارکت افغانستان تقاضای کالای پاکستانی را ندارد. او تاکید کرد در صورتی که مارکت در داخل تقاضا نکند، واردات کالای پاکستانی کاهش می‌یابد.

جنگ

جنرال رازق: پاکستان طالبان را به سلاح‌های سنگین تجهیز کرده است

اطلاعات روز 20 سرطان 1395 جنرال عبدالرازق، فرمانده پولیس قندهار گفته است که اخیراً پاکستان در یک اقدام تازه گروه طالبان را به سلاح‌های سنگین، دوربین‌های شب‌بین و سلاح‌های اسنایپر مجهز کرده است. آقای رازق به رسانه‌ها گفته است که پاکستان نه تنها در روند صلح با افغانستان همکاری نمی‌کند، بلکه طالبان را بیشتر از پیش تجهیز کرده و به این گروه سلاح‌های سنگین و دوربین‌های مخصوص شب بین داده است تا در تابستان امسال با نیروهای امنیتی افغانستان بجنگند.

نگرانی شماری از نمایندگان مجلس از حضور داعش در ولایت‌های شرقی و شمال‌شرقی و تفاهم با طالبان در بدخشان

کندزیان: ۷۰ درصد اراضی این ولایت در کنترل طالبان است

باشنده‌گان ولایت کندز و اعضای شورای ولایتی این ولایت می‌گویند که یازده ماه از تصرف و سقوط این ولایت گذشت، اما در این مدت ساحات امنیتی زیر اداره دولت انکشاف نیافته‌است. آنان با تأکید بر اینکه هنوز هم جغرافیای تحت حاکمیت حکومت انکشاف نیافته و در حدود ۷۰ درصد خاک این ولایت زیر اداره هراس افگنان داخلی و خارجی قرار دارد می‌گویند، مردم از وضع کنونی کندز راضی نیستند و حکومت آنان را به باد فراموشی سپرده‌است.

تلفات

۱۰ در چند عملیات نزدیک به [پنجاه شورشی کشته](#) و زخمی شده اند. شورشی طالب در [درگیری با نیروهای امنیتی](#) در فراه کشته شدند. ۷ شورشی در عملیات نیروهای [امنیتی در ولایت کندز کشته](#) شدند. چهارده [عضو داعش به شمول یک فرمانده‌شان](#) کشته شدند. کشته شدن [نزدیک به هفتاد دهشت‌افکن](#) در عملیات‌های نظامی. ۱۸ طالب و داعشی [در ولایت ننگرهار کشته](#) و زخمی شدند. یک گروه نه نفری [حملات انفجاری و مابین](#) گذاری در قلات بازداشت شد. ۱۷ طالب در ننگرهار و غور در [حملات هوایی و زمینی نیروهای نظامی](#) کشته شدند. بیش از شانزده [جنگجوی داعش در ننگرهار کشته](#) و زخمی شدند.

فرهنگ

[بازداشت دو قاچاقبر آثار باستانی با یک دستگاه زریاب ایرانی در بامیان](#)

سلام و طندار 22 سرطان 1395 دو عضو یک شبکه قاچاقچی آثار باستانی، با یک دستگاه پیشرفته ساخت ایران که قابلیت کشف و ردیابی انواع مختلف آثار باستانی در زیر زمین را دارا است، از سوی نیروهای امنیت ملی بامیان بازداشت شدند. از نزد این دو نفر، یک قرارداد نیز به دست آمده است که در آن فهرست افراد دخیل در قاچاق آثار باستانی ذکر شده؛ اما اداره امنیت ملی بامیان تا تحقیقات نهایی، از افشای نام‌های این افراد به رسانه‌ها خودداری می‌کند.

آرمان شهر

[کتاب‌خانه آنلاین حقوق بشر آرمان‌شهر](#)

هدف از راه‌اندازی کتابخانه آنلاین حقوق بشر ایجاد جامع‌ترین پایگاه اطلاعاتی در این زمینه است. کوشش ما بر این است که تمام عهدنامه‌ها و اسناد حقوق بشری به زبان فارسی را در یک کتابخانه مجهز گرد آوریم. اسناد و مطالب موجود را از وبگاه‌های مختلف برگرفته‌ایم و در همه جا کوشیده‌ایم منبع نشر ترجمه آنها را ذکر و منبع اصلی این اسناد را نیز از رایبه کنیم تا خواننده علاقه‌مند و آشنا به زبان دیگر بتواند از آن بهره ببرد.»

[انتشارات آرمان‌شهر/ حقوق بشر و عدالت](#)

در این بخش، مجموعه کتاب‌ها و جزوه‌های منتشر شده توسط آرمان‌شهر در این حوزه را به صورت آنلاین دریافت و مطالعه کنید.

[گستره جهان](#)

در این بخش مجموعه انتشارات، مقاله‌ها، اسناد، اعلامیه‌ها و هرآنچه را از دیدگاه آرمان‌شهر به جهان و جهانیان تعلق دارد مطالعه کنید. «[هفت‌روز نامه های حقوق بشر](#)» (افغانستان، بین المللی، و زنان) در خدمت اطلاع رسانی مسئولانه گام بر می‌دارند اما محتوای خبرها لزوماً تعیین کننده خط مشی آرمان‌شهر نیست.

منابع این هفته: بی بی سی فارسی، رادیو کلید، طلوع نیوز، تلویزیون یک، 8 صبح، خبرگزاری بخدی، افغانستان رو، صدای امریکا، رادیو آزادی، صدای آلمان، روزنامه اطلاعات روز، رادیو سلام و طندار و آرمان شهر